
SIGNALLINAN

NR 5

Maj 1999

Pris: 40 Kr

DYKTANKHUSET

OCH

SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING

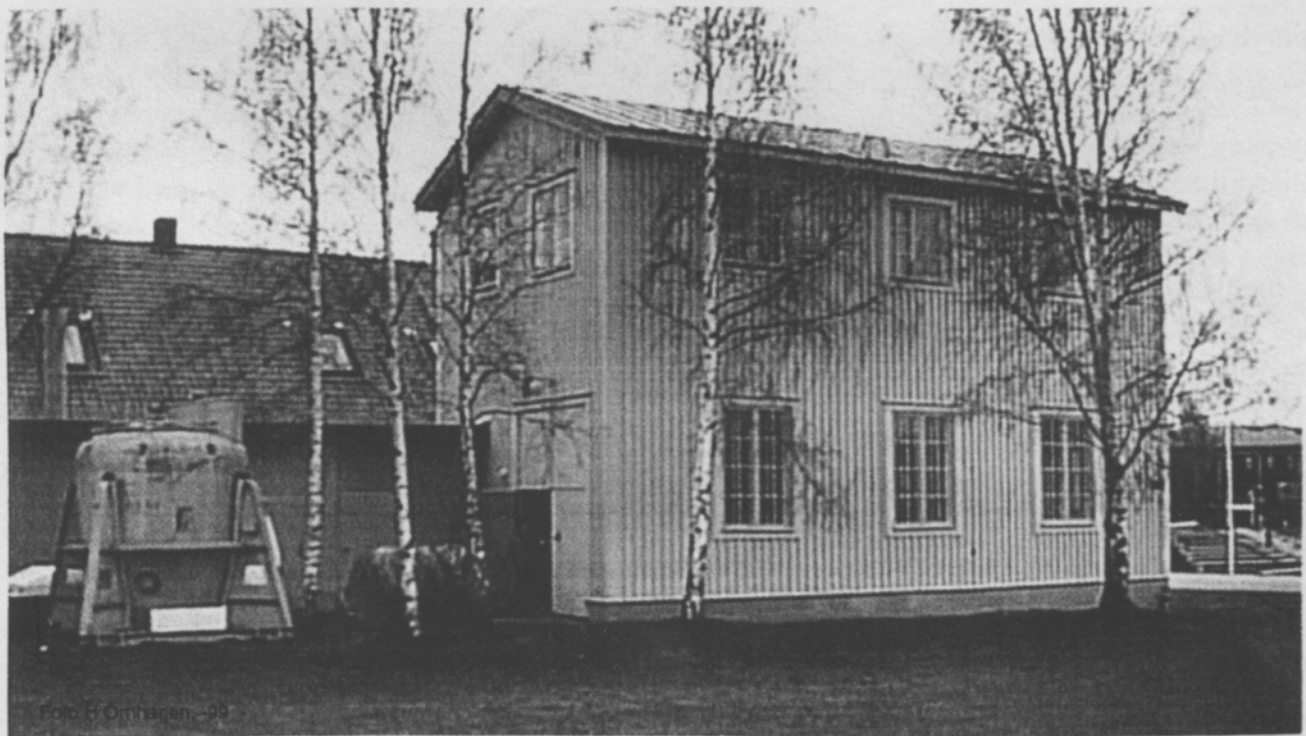

Foto: H. Örtengren - 89

KLUBBMÄSTARSPALTEN

Av Lars Gustafsson

ÅRSMÖTET DEN 27/2 I STOCKHOLM

Så hade då återigen dagen kommit för årsmötet som denna gång i likhet med det allra första mötet för Svensk Dykerihistorisk Förening hölls ombord på isbrytaren Sankt Erik med efterföljande middag på restaurant Amiralen (marint så det förstår!). Medlemmarna ca 55 st, mycket trevligt!, kunde samlas och ta en öl med snacks nere i förliga lastrummet för att efter en stund (dock något försenat enligt programmet) kunna lyssna till årsmötesförhandlingarna.

Vi berättade vad som gjorts under den närmaste tiden med bla dyktankhuset samt vårt försök att rädda tungdykarbåten 1309 (tidigare använd vid Hårsfjärdens dykarskola) samt beskrev den fina utrustnings donation som Armé dykarna gjort till oss. Själv föredrog jag årsredovisningen för de samlade medlemmarna, att poängtera här är att alla måste betala sin årsavgift om vi skall kunna hålla kvar vår låga medlemsavgift!

Stadgarna fastställdes slutligen med några små ändringar och du borde nu ha fått ett eget exemplar på lite hårdare papper!

Vi fick några nya medlemmar invalda i styrelsen av mötet och de är förutom jag själv och Bert W, Thomas Brzokoupil, Lennart Kattel, Jaan Joandi samt Erick Hakulinen.

Styrelsen föreslog att Bengt Börjesson skulle väljas till hedersledamot vilket mötet välvilligt och med acklamation gjorde.

Frågan om "Signallinans" kostnader togs upp och jag ber nu alla att försöka bidra med material samt att allvarligt försöka att ragga sponsorer eller annonsörer till tidningen, VI MÅSTE FÅ IN MER KAPITAL!

När så till slut mötet var slut var nog de flesta lite nedkylda det var nämligen inte så särskilt varmt nere i Sankt Erik, vi får ju låna henne gratis så inga pengar kan ju heller gå till uppvärmning! Därför var det extra skönt att kunna gå en kort promenad upp till varma "Amiralen" och den där väntande tre rätters middagen.

När alla hade kommit på plats och fått beställa sin dricka höjde sig sorlet betydligt över lokalen, på föreningens möten är det inga sura miner som gäller! utan klackarna i taket och full fart!! Efter en stund när jag för femte gången försökt sälja av lite lotter i vårt lotteri, drog vi så äntligen fram vinsterna, 1:a priset 2 st inramade placher med dykeriets utveckling på vanns av Per Hedlund på lott nr orange 44, Han var med på mötet tidigare men kunde inte närvara på middagen så vinsten plockades upp av Hans Bohlin istället. 2:a priset Boken "Mitt liv som dykare" av Ernst Lagerström en numera svår bok att hitta i antikvariat vann den överlycklige Jesper Nyström DYKAB. De övriga vinsterna kan beskådas på annan plats i SIGNALLINAN.

När maten väl var uppäten vilket gick ganska fort med tanke på det mycket humana kuvertpriset på 160 kr! började de flesta faktiskt, att knalla ner till vårt tankhus och den där väntande pubkvällen med filmvisning av historiskt intressanta filmer. När alla hade handlat sig en öl efter tycke och smak (det fanns många att välja på!) startade diskussionerna och snacket om husets framtid, vad som borde göras mm omedelbart, man kunde även prov "surfa" på våran websida som fanns till beskådande på en laptop dator. Christina Nilsson som gjort ett mycket fint jobb med sidan skall verkligen tackas för det nedlagda arbetet, se förresten den intressanta artikeln av henne längre bak i "SIGNALLINAN".

Filmerna som jag visade var valda för att få en känsla för hur det såg ut i tankhuset när de spelades in och samtidigt direkt kunna titta på statusen nu. Vi såg "Man under pressure" som visar djupa tryckkammarförsök med luft till 120 m för att påvisa djupberusningen och dess olika effekter. Vi såg dykarhandskförsök i kallt vatten för att påvisa att man fryser i kallt vatten ???! och inte längre kan utföra lika mycket finger arbete. Filmvisningen var tydligen populär för medlemmarna ville se fler filmer innan de sista tappra var kvar och stängde lokalen efter "last call".

Lars Gustafsson

Väl mött på invigningsdagen för allmänheten, den 29 maj!

Dykarledarens spalt 990509

När detta skrivs är det en hektisk tid. Det är inte bara vår med allt vad det innebär av arbete. Vi har nu 3 veckor kvar till öppnandet av Dyktankhuset med de dykerihistoriska samlingarna. Trots, eller på grund av, detta tycker vi att det är angeläget att få ut information om verksamheten. I denna "Dykarledarens spalt" har jag försökt att i kort telegramstil sammanfatta lite av det viktigaste.

Om arbetskvällarna

Vid våra arbetskvällar, den tredje tisdagkvällen varje månad, har vi varit upp till 20 personer, som huvudsakligen arbetat med att bära prylar, städa och vaska av. Det har varit gemytligt och tack vare vår klubbmästare har det inte gått någon nöd på oss. Det var kallt i början på året, men de två senaste tillfällena har vi haft värme i huset och sedan någon vecka också vatten och avlopp. I framtiden kommer arbetet att bli lite mer strukturerat och ett antal "renoveringsprojekt" kommer att starta. Här ingår att söka och ta tillvara gamla papper och fotografier om tankhuset, söka information om och beskriva det vi har i huset, återmontera utrustning på kammarsystemet, rostbekämpa föremål av järn och stål etc.

Om officiella namnet

"Dyktankhuset med de dykerihistoriska samlingarna" har blivit det officiella namnet på "vårt" hus. Det är något tungt och i våra munar kommer det förmodligen att heta Tankhuset, men tillsammans med erfarna museimänniskor från Sjöhistoriska museet kom vi fram till att det längre namnet är bättre, eftersom det för den oinvigde beskriver vad det handlar om. Av taktiska skäl, och eftersom vi är långt ifrån färdiga med det mödosamma arbetet att skapa ett museum, har vi undvikit att kalla huset Dykerimuseet.

Om invigningen 29 maj, 1999

För att sprida information om öppnandet utformas just nu en "pressrelease" eller mediainformation som skall sändas ut från Sjöhistoriska museet. Förslaget till text ser ut som följer:

Sjöhistoriska museet och Svensk Dykerihistorisk förening inbjuder till mediavisning av Dyktankhuset, mellan Vasamuseet och Galärskjulen på Djurgården, torsdag 27 maj kl 1000.

Så har det blivit klart att Dyktankhuset med de dykerihistoriska samlingarna på Galärvarvet, kan öppna i samband med Skärgårdsmässan 29 - 30 maj. Svensk Dykerihistorisk Förening har i samarbete med Sjöhistoriska museet fått huset i ett sådant skick att det kan visas för allmänheten. I början blir det i stort sett ett nästan tomt hus med tryckkammare och träningstank, men vi hoppas att det snart skall kunna fyllas med gamla dykarutrustningar, dräkter och annat som hör dykeriet till.

Huset byggdes 1934 för att inrymma en träningsbassäng i vilken ubåtsmän skulle kunna tränas i att ta sig ur en sjunken ubåt under tryggare former än vid övningar i havet. Bassängen, som är något mer än 6 m djup och 3 m i diameter, kom att kallas "Tanken", vilket senare blev orsaken till att huset än idag kallas Tankhuset. Förutom den stora bassängen med tillhörande utstigningssluss utrustades huset med en tryckkammare för behandling av dykarsjuka och för experimentverksamhet. Kammaren, som enligt uppgift är den första elektrosvetsade tryckkammaren i världen, provtrycktes för första gången 1934. Tankhuset, som varit marinens dykerilaboratorium fram till utflyttningen till Hårsfjärden 1979, har varit platsen för många världsunika prover. Här gjorde Arne Zetterström sina första tester med vätgas som andningsgas innan han provade i havet. Flera studier rörande djupnarkosens effekter genomfördes med luftdykningar till 100 m på 60 -talet och på 70-talet utprovades bland annat ACSC-apparaten, som idag används

av röjdykarna, i Tankhusets vattenfyllda tryckkammare. Under våren 1979 flyttade marinen försöksverksamheten till en modernare anläggning vid Hårsfjärden.

Till ny-invigningen 29 maj har dykare med gamla utrustningar inbjudits och, om utrustningen är fungerande, finns det möjlighet att visa den i plexitanken som kommer att stå utanför museet under öppningsdagarna 29 - 30 maj. Allmänheten kan då också prova på tungdykning dvs dykning med kopparhjälm och tunga skor. Planerna är att vi skall ha öppet under helgerna i sommar med hjälp av medlemmar som stödjer verksamheten genom att sälja biljetter, berätta om dykning etc. Välkomna!

Anders Björklund
Sjöhistoriska museet

Hans Örnham
Svensk Dykerihistorisk Förening

Mer info finns på <http://hem1.passagen.se/dykmed/SDHF.html/>

Om hemsidan

Det är nu klart att vi får en "hemsida" där de som är intresserade av att följa utvecklingen av svensk dykerihistorisk förening och Dyktankhuset kan söka information. Den provisoriska information som idag ligger på <http://hem1.passagen.se/dykmed/SDHF.html/> kommer att flyttas till ordinarie plats på Sjöhistoriska museets server. Christina Nilsson arbetar för närvarande med sidan som vi hoppas kommer att bli en snabb och effektiv informationsplats rörande våra aktiviteter. För internetadress se bifogad informationsfolder.

Om informationsfolder

Med hjälp av marinens informationsavdelning har vi fått möjlighet att trycka upp den informationsfolder som Du fått ett exemplar av och som skall delas ut till besökare på Tankhuset och till personer intresserade av att bli medlemmar. Foldern hjälper till att sprida information om vår verksamhet. Observera att det tryckta inbetalningskortet inte gäller Dig om Du är medlem och har betalat årets avgift.

Om öppethållande

Vi har en stor uppgift framför oss, öppethållandet under veckoändar i sommar. För att detta skall lyckas, och med det också tryggheten av Dyktankhusets framtid, måste många av oss ställa upp. Av naturliga skäl blir det lättare för de medlemmar som bor i Stockholmsregionen, men varför inte fråga om Du kan bo över hos vänner i Stockholm och passa på att hjälpa till en dag eller två i Tankhuset om Du bor så långt bort att Du inte enkelt kan ta Dig till Tankhuset över dagen.

Väl mött på Dyktankhuset någon gång

Hans Örnham
Ordförande SDHF

Vinst nr 4 i lotteriet en bok:
"Commander Crabb" av Marshall Pugh
Vanns av Erick Hakulinen.

Vinst nr 5 i lotteriet en bok:
"Den Blå Kontinenten" av Folco Quilici
Vanns av Josephin Weckmann.

Möteslokalen i Sven Nahlin's valv under Riks Wasa butiken iordningställdes för möte.

- §1. Mötet öppnades.
- §2. Föredragningslistan fastställdes
- §3. Till sekreterare för mötet valdes Lennart Kattel
- §4. Till justeringsmän valdes Håkan Larsson samt Hans Kalla
- §5. På föregående protokoll fanns inga synpunkter
- §6. Det fanns inga synpunkter på stadgarna som finns till förslag, frågan bordläggs till ÅM.
- §7. Ingen motion hade inkommit till mötet.
- §8. Arbetsdagar:

Arbete med dyktanken skall ske 3:e tisdagskvällen i månaden kl 1830 med början 17 Nov.
Datum under våren -99 blev: 19/1; 16/2; 16/3; 20/4; 18/5; 15/6.
Föranmäl gärna till klubbmästaren er avsikt att komma, oöm klädsel rekommenderas.

Årmötet bestämdes till den 27 feb ca kl 1600 på Djurgården / Dyktankhuset.

"Grand opening" av dyktankhuset skall ske vid skärgårdsmässan helgen den 29-30 maj med prova på dykning med kopparhjälm, uppvisning med äldre tung dykar utrustning, som matas med handvevad pump mm.

Öppethållande av dyktankhuset skall ske med medlemmarnas hjälp under sommarens helger. Detta kräver minst två personer per dag varje helg ! med början helgen den 5-6/6 och till och med helgen den 31/7-1/8 med undantag för midsommarhelgen (om nu ingen frivilligt vill stå då förstås !!?).

- §9. Fråga om fri parkering vid arbetskvällar/möten tog upp. Föreningen kan nog inte i dagsläget utverka något parkeringstillstånd för att ex stå på Vasa museets P-plats.

Förslag väcktes om "prova på dyk" i tung utrustning för en avgift (exempelvis 500 kr) så att föreningen kan få in lite medel.
Dykab kan eventuellt ställa upp med m/s Johan utan kostnad vid öppningshelgen.

"Modern" utr (ej äldre än 50 år !) hjälm med kommunikation, dräkter mm ordnas fram i samarbete med klubbmästaren och Dykab mfl.

Dykab kan eventuellt ställa upp med miniubåten Marlin för visning under skärgårdsmässan.

Hans Kalla fick i uppdrag att kontakta samt hålla kontakt med marinen om ett ev deltagande i rekryteringssyfte med dykarförband som visar vad de har för dykarmateriel.

Dykab skall ordna med formellt tillstånd att dyka inom Stockholms hamn i anslutning till och under skärgårdsmässan.

Klubbmästaren bokar kajplats vid tankhuset för Marlin samt m/s Johan.

Försäkringsfrågan samt arbetsgivar, arbetstagar förhållandet togs upp för ett sådant här arrangemang med prova på dyk för allmänheten.

Hans Kalla fick i uppdrag att kontakta berörda myndigheter för att få ett svar på frågeställningarna.

Skärgårdsföreningen skall kontaktas av styrelsen för samordning av aktiviteterna under helgen.

Daniel Aspegren kontaktar tidningen DYK och annan media för spridning av information om de aktiviteter som kommer att ske under mässan (dykuppvisningar mm).

Föreningen hade fått inbjudan till öppnandet av ett dykerimuseum i Italien, från den Italienska motsvarigheten till SDHF.

Det beslöts att en inbjudan till utländska dykerihistoriska föreningar att närvara vid "vårt" öppnande av dyktankhuset skall skickas ut, styrelsen sköter detta.

Ordförande orienterade om de saker som Carl Axel Strömer använt tillsammans med Arne Zetterström och som han nu donerat till museet. Bland föremålen som hämtades av ordf och Bert Westenberg innan Carl Axel avled kan nämnas: -Heavekompensator för dykarklocka (modell); -Elektrisk gasvärmare; -Automatisk akvariehävert; -Elektrisk luftpump samt en dödsmask gjord i gips av Arnes ansikte efter den tragiska dykolyckan. Styrelsen skickade blommor till Carl Axels kista.

Klubbmästaren informerade om att SDHF i ett utskick till ca 350 medlemmar genom tidningen "vapenbröderna" försökt värva fler medlemmar, det var nämligen ett mycket förmånligt erbjudande.

Klubbmästaren informerade om att Bengt Börjesson välvilligt kopierat och skänkt föreningen ett antal video filmer med film som han har tagit under sina år. Bla "Expedition Röda Havet"; "Svampdykare"; mfl. **Föreningen tackar och bockar !**

§10. Dragning i lotteriet:

- 1:a priset, "A Pictorial History Of Diving" vanns av Johan Tollenius med lott nr 28.
- 2:a priset, "Papa Topside" vanns av Erick Hakulinen med lott nr 51.
- 3:e priset, vann Nagamon Andersson med lott nr 55.
- 4:e priset, Ocirkulerade frimärken med historiska dykarhjälm på vanns av Håkan Larsson på lott nr 82.
- 5:e och tröst priset, En "Interspiro/Viking" dykar nyckelring vanns av Ove Dahlstedt med lott nr 1.

§11. Mötet önskade framföra ett stort tack till Sven Nahlin för sponsringen av den fina lokalen, Sven tilldelades SDHF's fina diplom för detta ! Mötet avslutades till förmån för förfriskningar !

§12. Klubbmästaren visade 16 mm filmer bla "Röjdykare 1-3" från mitten av femtiotalet. Bo Cassel kunde bla annat urskiljas på "tanktoppen" vid utbildning av "grodmän".

§13. Till spis fick mötet en fantastiskt god smörgåstårta som dock inte var beräknad efter hungriga dykares konsumtion, men som plåster på såren fanns det gott om wienerkrans till kaffet.

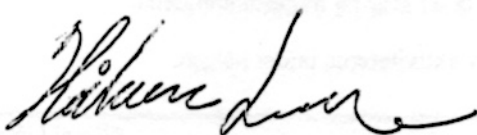
§14. Disken städades undan för att ge plats för seriöst dykarsnack, som tur var ingick diskningen i städpriset.

§15. Mötesdeltagarna gav sig inte för än baren var lika torr som luften i flaskorna skall vara enligt arbetarskyddsstyrelsens normer !

Justeras:

Håkan Larsson

Hans Kalla

"Dykaren fick med livet plikta för sin oförvägenhet"

Så löd Stockholmstidningens löpsedel den 20/11 år 1927. Artikeln fortsätter: *"Dykaren Sven Karlsson död genom överansträngning på det ansenliga djupet"*

Den tragiska olyckan ägde rum i efterdyningarna av en annan fasansfull tragedi som utspelats på samma plats bara några dagar tidigare när Sveaångaren Njord rammade galeasen Elise som inom loppet av några sekunder förläste med man och allt. Njords befälhavare F H Fagerström, sedermera hörd i sjöförhör vid rådhusrättens andra kammare, vittnade själv om olyckan och detta är hans berättelse:

Omkring klockan fem på onsdagsförmiddagen lämnade Njord Skeppsbron i Stockholm för att gå mot Sundsvall. Vädret var klart och sikten god och man gjorde bedömningen det inte behövdes någon särskild utkik.

Utanför Finnboda varv låg en norsk ångare, Asborg, för ankar. Den låg underligt långt ut från land, tyckte Fagerström och då man varnade ett fartyg utan lanternor rätt förut, minskade Njord farten till sakta och kursen lades om något åt babord. Asborg passerades på ett avstånd av 30 till 40 meter när plötsligt ett rött ljus uppenbarade sig på några fartygslängder ifrån Njord och akter om det motorfartyg som gick före Njord.

Fagerström uppfattade det som att det rörde sig om en båt som var på ingående med kurs mot Djurgården. Lanternan försvann under några sekunder men syntes så återigen styrbord om Njord. Fagerström gav då order om dikt styrbord och rusade till ångvisslan för att ge signal. I nästan samma sekund girade det mötande fartyget babord och i nästa sekund rammade Njord med en hiskelig smäll det andra fartyget. Njords stäv slog rakt in i motorgaleasen och en av hennes master bröts och föll ner på Njords däck. Enligt en besättningsman på Njord hördes under några sekunder hjärtskärande skrik och därpå blev allt kusligt tyst. När Njords besättning nådde fram till relingen och spanande ut över olycksplatsen var fartyget redan borta. På vad som besättningen uppskattade till max 10 sekunder hade hela fartyget med man och allt slukats av havet. Kvar på Njords däck låg som enda tecken på vad som inträffat en maststump och några segelrester.

Njord stannade kvar på olycksplatsen i hopp om att finna några spår efter det förlista fartyget men då man inget fann, styrde man in till Finnboda varv för att kontakta hamnpolisen och meddela vad som hade skett.

Först efter någon dag kunde man med säkerhet slå fast att det var motorgaleasen Elise från Hälleviksstrand i Bohuslän som förläst. Kaptenens namn var Ludvig Olsson och med honom i djupet följde hans blott 16-åriga son, hans svåger samt en systerson.

Dagen efter olyckan inleddes dragningar på platsen för att lokalisera den exakta vrakplatsen. Efter flera timmars sökande påträffade man ett vrak som man slog fast måste vara vraket efter Elise eftersom, som man sa, *"det skulle vara en stor överraskning om något annat vrak skulle anträffas i Stockholms ström, utan att man tidigare haft vetskap därom"* (!). En fast anställd dykare vid namn G E Hellström gick ner för att undersöka vraket som mycket riktigt visade sig vara Elise. Hellström hade problem där nere på djupet, som torde ha varit ca 33-35 meter

och upplevde ett kraftigt illamående. Han fick även problem med öronen och efter ett par nedstigningar ansåg han att han borde avstå från vidare dykningar.

På arenan uppenbarade sig då en frilansande dykare, Sven Karlsson, som erbjöd hamnen sina tjänster. Han föreföll för de övriga inblandade vara ”säker, energisk och övertygad om sin egen kraft” och då det visade sig att han var utbildad i flottan antog man hans erbjudande.

Under fredagens dykningar lokaliserade och bärgade Karlsson kroppen efter Elises kapten. Han fann också vad han trodde var kroppen efter ytterligare en besättningsman inklämd i fartygets rigg och bestämde sig för att även försöka bärga denne.

På lördagen inledde Karlsson med två 30-minuters dyk i tät följd och därpå gjorde han ännu ett dyk som varade i 45 minuter. Hamnbyggmästare Talle som ledde dykningarna gjorde klart för Karlsson att hamnmyndigheterna nu hade fått den nödvändiga informationen och att dykningarna skulle avslutas. Även Karlssons kamrater försökte intala Karlsson att ge upp eftersom de tyckte han såg rätt illa medtagen ut, men Karlsson var ytterligt envis och deklarerade att han skulle ner till vraket ännu en gång. Dels ville han få loss liket ur riggen och dels ville han bända loss namnbrädan. Så trots protester från både ledning och kamrater gick Karlsson ner för att genomföra ytterligare ett dyk med, som det skulle visa sig, ödestigra konsekvenser.

Vid ytan väntade Karlssons kamrater oroligt och trots upprepade signaler att han skulle komma upp, stannade han på djupet i 37 minuter innan han påbörjade uppstigningen.

När han blev synlig vid ytan yttrade någon av de närvarande att ”nu är det något på tok”, ty Karlsson blev stående stilla, innan han lyckades samla sig tillräckligt för att lämna över den träbit han bant loss. Han hjälptes ombord och man tog av honom hjälmen. För att få honom att pigga till bjöd man på en snaps. På frågan hur han kände sig, svarade han att det inte var något fel på honom, men i samma sekund föll han ihop medvetslös och trots ihärdiga upplivningsförsök och snabb färd till Serafimerlasarettet var Sven Karlsson död vid ankomsten till sjukhuset.

Olyckan, eller rättare sagt olyckorna, debatterades livligt i pressen. När det gällde dykarolyckan gällde diskussionerna orsaken till dödsfallet. Tidigt väcktes misstanken att uppstigningen skett för hastigt, men Karlssons kompanjon K E Svallner som bistått honom vid dykningen, avvisade sådana spekulationer och påpekade även att Karlsson hade dykt till dessa djup tidigare och till och med vid några tillfällen varit nere på 40 meters djup. Han var enligt Svallners förmenande en erfaren dykare. Föregående sommar och under hösten hade han t ex varit involverad i byggandet av Årstabron.

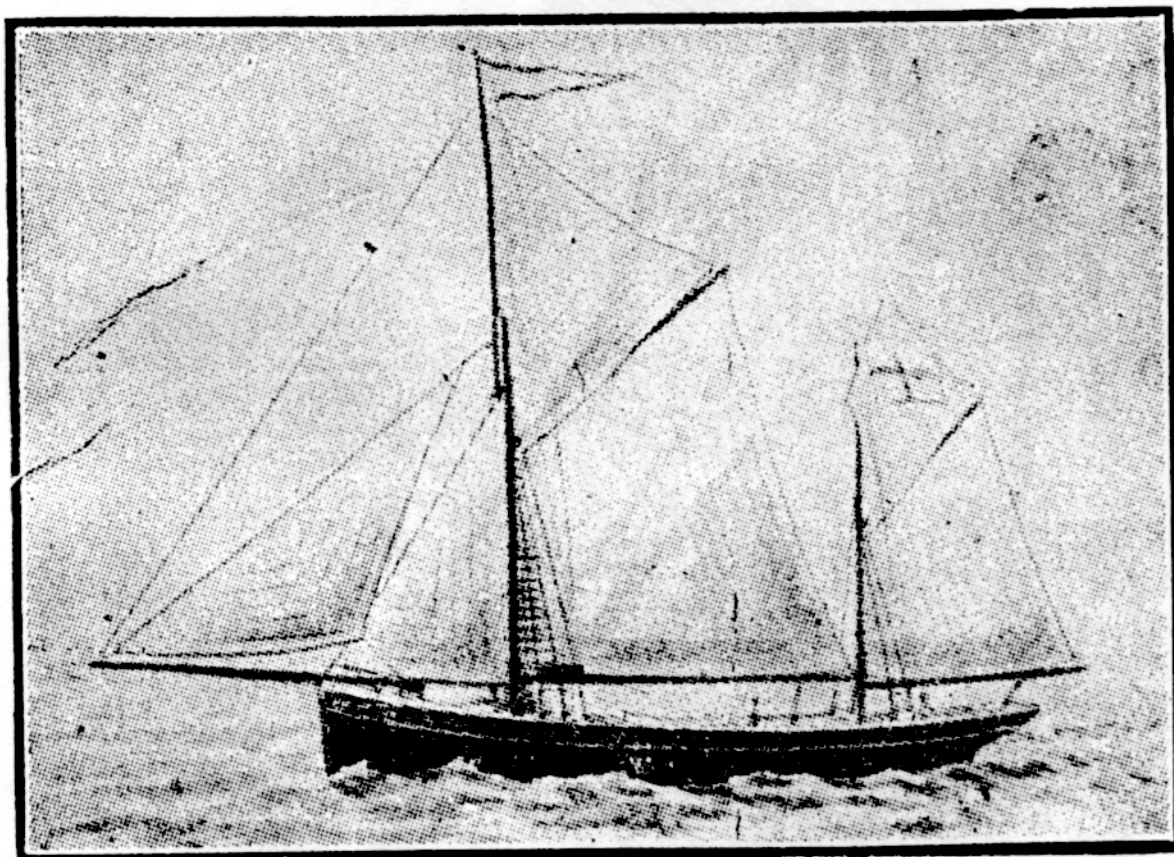
En annan vän till Karlsson vid namn Björkegren, berättade för pressen att han hade förutsett olyckan redan då han blivit informerad om att Karlsson skulle medverka vid undersökning av Elise. Karlsson var alltför spenslig och klen byggd för att kunna klara så djupgående dykningar, menade han. Efterforskningar visade också att Karlsson hade varit sjuklig sista tiden och vid några tillfällen svimmat.

Mariningenjör Grünberg, dykarspecialist vid flottan, slår dock fast att han själv var av den meningen att man ”i allmänhet poängterar alldeles för mycket det överväldigande i att arbetet utfördes på 35 meters djup...” Grünberg vill istället lägga tyngdpunkten på den tid

under vilken dykaren har arbetat på de större djupen. ”De större djupen” definierar Grünberg som 20 meter och därutöver. Han redogör också för hur man inom flottan nogsamt vinnlägger sig om att alla uppstigningar ska ske enligt de regler och föreskrifter som finns. Grünberg passar också på slå ett slag för de vetenskapliga dyktabeller som utarbetats av den engleske läkaren Hill som även är en av tryckkammarens ivrigaste förespråkare.

Med dykarens död steg dödssiffran till fem personer och av dessa var fyra familjeförsörjare. Dykaren Sven Karlsson efterlämnade en hustru samt två minderåriga barn i knappa omständigheter. Dagens Nyheter engagerade sig i de drabbade familjernas öde och drog igång en stor insamling till deras förmån.

Av Christina Nilsson

Motorgaleasen "Elise"

Besättningen på "Elise"

Foto av den förolyckade dykaren Sven Karlsson

Protokoll fört vid Svensk Dykerihistorisk Förenings årsmöte den 27 februari 1999, ombord på f d statsbrytaren Sankt Erik

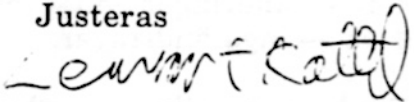
- §1 Ordföranden Hans Örnbaden hälsade välkommen och förklarade mötet öppnat.
- §2 Föredragningslistan fastställdes.
- §3 Till mötesordförande valdes Hans Örnbaden.
- §4 Till sekreterare för årsmötet valdes Bert Westenberg.
- §5 Årsmötet ansågs behörigen utlyst.
- §6 Till justeringsman valdes Lennart Kattel.
- §7 Föregående protokoll godkändes.
- §8 Styrelseberättelsen föredrogs av Hans Örnbaden. Kompletterande inlägg från Lars Gustafsson och Bert Westenberg. Marinens dykbåt Urd har videofilmats och stillbildfotograferats av Sjöhistoriska museets personal. Fartyget finns numera i Norge. Till Svensk Dykerihistorisk Förening har från Armédykarna överlämnats ett stort antal kollin med dykutrustning. Gåvan finns för närvarande i Sjöhistoriska museets magasin i Båthallen på Djurgården och kunde studeras vid en av föreningens arbetskvällar i Dykhuset. Styrelseberättelsen godkändes av mötet.
- §9 Årsredovisningen presenterades av Lars Gustafsson.
- §10 Revisionsberättelsen lästes upp av föreningens revisor Bengt Jansson som förordade att mötet måtte bevilja styrelsen ansvarsfrihet.
- §11 Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.
- §12 Fastställande av stadgarna
§ 1 — inga ändringar.
§ 2 — ändring enligt förslag (fet stil). Dessutom ändrades ordet ledamot/ledamöter till medlem/medlemmar.
§ 3, 4 och 5 — inga ändringar.
§ 6 — ändringar enligt förslag (fet stil).
§ 7 — 10 dagar ändras till 30 dagar.
§ 8 — inga ändringar.
§ 9 — ändringar enligt förslag (fet stil).
§ 10 — ändringar enligt förslag (fet stil).
§ 11 — ändringar enligt förslag (fet stil) med tillägg - Föreningens firma **tecknas var och en för sig ...**
§ 12 — inga ändringar.
§ 13 — ändringar enligt förslag - ledamot byts ut mot medlem.
§ 14 — inga ändringar.
- §13 Stadgarna godkändes efter gjorda ändringar.
- §14 Till ordförande för två år valdes Hans Örnbaden.

- § 15 Till övriga styrelseledamöter valdes Thomas Brzokoupil, Lars Gustafsson, Lennart Kattel och Bert Westenberg.
- § 16 Till styrelsesuppleanter valdes Jan Joandi och Erick Hakulinen.
- § 17 Till revisorer valdes Bengt Jansson och Åke Johansson.
- § 18 Till revisorssuppleant valdes Åke Johansson.
- § 19 Till valberedningen valdes Mats Jaxvall och Carl Hellander. Mats Jaxvall är sammankallande.
- § 20 Med acklamation valdes Bengt Börjesson till hedersmedlem i Svensk Dykerihistorisk Förening.
- § 21 Ordförande redogjorde för kostnaderna för Signallinan. Det framfördes önskemål om att ge ut ett nummer med färgtryck. De ökade kostnaderna skulle kunna finansieras genom annonsintäkter i tidningen. Föreningen ska söka sponsorer. SDF räknar med ekonomisk förstärkning genom entréavgifter från Dyktankhuset.
- § 22 Årsmötet godkände det av styrelsen presenterade förslaget.
- § 23 Medlemsavgiften för år 2000 fastställdes till 100 kronor
- § 24 Inga frågor eller motioner hade inkommit till styrelsen.
- § 25 Mötet hade inga bordlagda frågor att ta ställning till.
- § 26 Ett höstmöte planeras den 30 oktober 1999. Plats meddelas senare.
- § 27 Årsmötet tillstyrkte en affilering utan kostnad till The Historical Diving Society, England.
- § 28 Ordförande tackade för visat intresse och förklarade mötet avslutat.

Vid protokollet

Bert Westenberg

Justeras

Lennart Kattel

Chefsporträtt vid MUC

SYDBRISEN NR 4 1999

Den 1 juli 1965 startade verksamheten vid medicinska Undersökningscentralen (MUC) i Karlskrona. Syftet var att medicinskt kontrollera all marin dyk- och ubåtspersonal. Sedan dess har verksamheten utökats högst väsentligt och i dag kommer kunder från hela Försvarsmakten och inte minst från kommunernas räddningstjänst, Kustbevakningen med flera intressenter.

MUC förste chef blev Claes Lindemark och han kom att bli kvar i befattningen intill pensionsavgången den 31/3 1989.

För en tid sedan avtäcktes ett porträtt av Claes och det gjordes i samband med att Claes var tillbaka i sin gamla befattning som vikarie under en period våren 1999. □

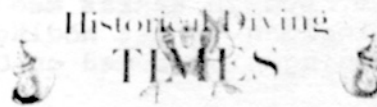
Olle Melin

På bilden syns Claes Lindemark tillsammans med två medarbetare som var med från början och fortfarande är verksamma vid centralen, Astrid Sverlinger och Kerstin Olsson.

2:a Priset boken "Mitt Liv Som Dykare"
av Ernst Lagerström
Vanns av Jesper Nyström.

Vinst nr 4 i lotteriet en bok:
"Commander Crabb" av Marshall Pugh
Vanns av Erick Hakulinen.

PLUS
■ Bob Toold - Royal Marine Diver ■ The Twin Eye Glass Helmet
■ Ohgushi's Fearless Respirator ■ Hans Bibliography
■ Sicily Headstone ■ Bibliophiles ■ 1996 Rallies
■ The Infernal Diver ■ Sicily News ■ Italy ■ South Africa ■ USA

Vinst nr 6 i lotteriet en tidning:
"Historical Diving Times" den engelska motsvarigheten
till SDHF's tidning Signallinan!
Vanns av Kjell Johansson.

Några data om "Doppingen 2" som Chalmers Tekniska Högskola en gång konstuerat och som nu står i tankhuset som ett blickfång innanför entrén.

Tekniska data för DOPPINGEN II

Längd	2.8 m	Luckdiameter	0.590
Bredd	1.0 "	Life support	23 man/h
Höjd	1.0 "	Energiförråd	8.1 kWh
Djupgående i ytläge	0.9 "	Max fart ca	2 knop
Displacement	0.9 "	Besättning	1 man
Max operationsdjup	40 "	Färg	gul
Kollapsdjup	>100 "	Sjösatt (D1)	1968

Tryckskrov

Tryckskrovet består av tre delar, en cylindrisk, en kon och en halv sfär. Den cylindriska delen är 1505 mm lång, har en ytterdiameter på 634 mm och en tjocklek på 7 mm. Den bakre är svetsad till en kon, som har samma plättjocklek och är 900 mm lång. Stålkvaliteten är fartygsplåt (SIS 2101), mild steel. Luckan består av en sfäriskt formad dom av akrylplast ingjutet i en sarg av glasfiber. Tjockleken har bestämts till >10 mm. Luckan säkras med tre handtag mot koniska klackar på insidan. I ett nödläge går det också att öppna utifrån. Tätningen sker med en O-ring.

Batterierna förvaras i två rör med en diameter på 323.9 mm och en tjocklek av 7.1 mm. Gavlarna är djupkupade (SMS 482). Aktergaveln är fastsvetsad och den främre lös. Främre gaveln tätas med en O-ring och hålles på plats med tre skruvar.

Energi

Energilagringen sker i Tudor marinbatterier (nr 4280) upp till fem stycken i vardera podden. Batterierna tål att tippas 90°. Kapaciteten blir 337.5 Ah, vilket ger en total energimängd på 8.1 kWh.

Manövrering

Framdrivning sker med specialtillverkad likströmsmotor från Bosch. Den drivs i helfart på 24 V, vilket ger 1800 rpm och i halvfart på 12 V. Farten kan även regleras genom att köra motorn pulsvis med strömbrytarknappen.

Styrningen sker i horisontal led med en dysa kring propellern. I vertikal led finns dykplan monterade i fören.

HÄLLEFORS ÅR 1946.

Johan Eklund och jag fick i uppdrag att utföra fångdammen för bro samt fast dammanläggning uppströms järnverket i Hällefors, med början under vintern.

Vattendjupet var fyra till fem meter, det skulle bli en snedställd träspont som vid behov tätades med sågspån inblandad i fin sand för att få den att sjunka.

Fångdammen skulle stå på berg varvid man borrade ned en så kallad frambult i berget som förankring den fastgjordes vid frambenet genom att dykaren slog fast styrmärlorna snickarna fäst vid den fyrkantsregel man tryckt ned, den skulle utgöra frambenet.

Frambenet stämpades med så kallade bakben som också försågs med i berget nedborrade bultar. Bakbenen voro flera beroende på vattendjupet på platsen, de placerades på rent berg som man i förväg städade av med mammutrör.

Frambenen samt bakben är nedtill fasonerat efter berget samt försett med några styrmärlor som trädades över den i berget fastborrade kilbulten.

Därefter lades långslagen fast med så kallade fatthakar vid frambenen, långslagen var de regler av fyra till fem tums fyrkantsvirke som utgjorde stöd för fångdammsplanken, planken vässades med fas på nedströmssidan, de nedslås slutligen mot berget varvid i vissa fall för en bättre tätning delar av en jutesäck anbringas på spontplankans spets vanligtvis tätar dock plankan väl mot berget tack vare sin vässning samtidigt är den fasonerad efter bottenprofilen med hjälp av den mall dykaren har där nere, den består av en tillnitad motorcykelkedja försedd med en linjal. Flera redskap för fångdammsbygge finnes bland annat sponthaken med tillhörande kilar för att få spontplanken ordenligt i spont vid nedslagningen, den utföres vid bergförekomst med slägga för att man skall sluta slå omedelbart vid dykarens stopp, vid lera eller pinnmo användes tryckluftmaskin.

För att underlätta arbetet för dykare i strömt vatten användes oftast skärmar för att skapa ett relativt lugnare vatten dessa behöver inte nödvändigtvis vara helt täta, de kommer däri genom ej att upptaga nämnvärt vattentryck de kan därför uppföras med måttligt arbete samt med måttliga virkesdimensioner.

Johan och jag arbetade i strömt vatten hela tiden, det kan vara arbetsamt och tager bort en del av arbetskapaciteten, vid ett tillfälle förlorade Johan fotfäste, han följde med i strömmen samt fastnade så illa vid en fatthake att han inte kunde taga sig loss den satt på ryggsidan, vattnet strömmade förbi honom, han hängde likt en wobbler när jag fick besked om hans belägenhet, vi arbetade rätt långt från varandra det var med svårighet jag kunde taga mig dit, men Johan behövde hjälp, den hårda strömmen, skulle slangen räcka problemen var många men det gick vägen, när Johans hjälpare tagit hem slacken i hans slang samt livlina bröt jag med den klot jag hade med mig loss fatthaken som höll honom fången han flöt därvid upp likt en kork varvid hjälparna tog hem ytterligare på slang och lina han kunde ta sig till stegen.

Själv sökte jag mig tillbaka till min flotte trevande efter fästen för händer och fötter, vattnet vi arbetade i var en del av Svartån den gjorde skäl för namnet vattnet var verkligen mörkt.

Det var för Johans del en verklig ödesplats han råkade ut för än det ena än det andra, en morgon halkade han på den is som under natten bildats vid stegen, han föll i vattnet med dykardräkten på men inte hjälm, skor samt vikter de flesta av oss har väl sett hur en flaska betar sig i vattnet oftast botten upp, i det här fallet hade han fötterna över ytan men som tur var hade han snabba hjälpare, de fick tag i honom innan strömmen tog honom han hade inte livlinan på sig men en av hjälparna fick fatt i ett ben därmed kunde han bärgas upp på flotten där han kastade upp det otäcka vattnet han svält, han var efter ombyte till torra kläder helt återställd, kom ut igen vi fortsatte vårt arbete, vid ett annat tillfälle när vi återkom till arbetsplatsen efter lunch backade en lastbil ut utan att se oss tydligen, vi färdades på cyklar jag hann förbi men Johan träffades av baklemmen på lastbilen med påföljd att han slungades i gatan men snabb i tanken lyckades han få upp sina båda ben mot bilens underrede, han fick båda fötterna mot balksystemet. åkte flera meter i det hala väglaget på den skinnjacka han hade på sig, när jag var mitt för

chauffören fick vi äntligen stopp på lastbilen .

Vi var en kväll på en lokalrevy därstades då plötsligt man frågar om dykarna är i salongen vi tittar på varandra ,Johan och jag tänkande att nu ämnar man draga in oss i spexandet ,vi förhöll oss därför tysta men efter en liten stund vändes alla blickar mot oss ,vi reste oss upp varvid två man ber att vi skall stiga fram ,två yngre män vi aldrig sett tidigare de presenterar sig ,Erik samt Gunnar Karlsson ,två på den tiden i racerbilsammanhang tillsammans med vår egen prins Bertil ofta omtalade killar .

De hade ett ärende till oss dykare ,tidigare under dagen vid plogning av en träningsbana ute på sjön Yngens is hade Erik sänkt en lastbil nu ville man ha hjälp med bärgning av den.

Djupet var femton meter alltså frågan om våra pumpar skulle räcka till ,vi hade på det grunda vatten vi arbetade endast den så kallade smörtjärnan som i bästa fall kunde användas till drygt tio meter ,Johan som var äldst både åldersmässigt och erfarenhetsmässigt fick fatta beslut först, han var emellertid föga intresserad ,han överlät åt mig att ville jag taga det så avstod han gärna, det var nu inte så lätt för mig visserligen var det söndag dagen därpå pengar behövs ju alltid när man är tjugo år ,men min anställning i Armerad Betong innebar att dräkten jag använde vid dammbygget var AB ABs, måste följaktligen ringa plattschefen han hade under helgen åkt hem till Örebro .

Fick hans tillstånd att använda dräkten under förutsättning jag var tillbaka måndag morgon vilket jag lovade ,det blev alltså full rulle för att inte någon tid skulle gå till spillo vi lastade dykarutrustningen på lastbilen ,Erik och Gunnar hade ytterligare en man med sig så vi var fyra , det gick snabbt ,men så hade vi två och en halv mil från Hällefors till Persberg på ogrusad is-hal väg ,när bara någon kilometer återstod var en svag kurva samt en bergskärning framför oss där stod plötsligt några bönder i samspråk längs vägen ,på höger sida reste sig berget ett tiotal meter upp, den ena bonden hade en löshäst han höll i tömmen ,hästen stod tvärs över vägen på den andra sidan den vänstra satt en bonde på en timmerdoning med två hästar förspända Gunnar som förde lastbilen ,en stor Scania hade att välja i hast att köra rakt fram därvid köra rakt in i timmerdoningen där han med all säkerhet kört ihjäl två män och kanske tre hästar eller försöka styra bilen längs bergväggen för att eventuellt klara bönderna ,vad göra i en hastigt uppkommen situation ,han valde bergväggen ,det blev en fruktansvärd smäll ,jag uppfattade att löshästen för över bilen ,märkte när lastbilen stannat att dörren var borta ,på min högra sida hade jag nu bergväggen som reste sig flera meter upp ,bakom sätet och min rygg stod höger fram hjul ,jag måste haft änglavakt i detta ögonblick ,hade däcket träffat mig hade jag förmodligen klämts till döds eller om jag fått ut en arm mellan bilen och bergväggen blivit helt massakrerad. Den häst vi körde på gjorde en luftfärd över hytten på lastbilen för att slutligen hamna på lastflaket bland dykargrejorna därefter ned på marken bakom bilens flak .

Där stod den på benen när vi kravlat oss ut alla fyra ur hytten helt oskadda ,beträffande bonden som hållit löshästen kunde vi se hans spår i snön han hade lämnat vägen och sprungit till skogs ,bonden på timmerdoningen piskade på sina hästar ,han fortsatte vägen fram Erik samt Gunnar sprang hem för att ordna med bärgning ,polis samt veterinär ,den i lastbilen medföljande ynglingen tog an flycktpåret in i skogen för att söka rätt på den flyende bonden, kvar stod den skadade hästen och jag ,han hade ett stort jack i ena låret så stort att mina båda händer i hela sin längd rymts däri ,ovan vänster öga hade han ett stort blödande sår ,suckande stod han där med hängande huvud när jag gick fram till honom för att försöka trösta honom lade han sitt huvud på min axel och så stod vi till polis samt veterinär kom till platsen , veterinären ville då se hästen röra sig längs vägen ,men då han riktigt skrek drog han ned honom i diket och sköt honom.

Min fina engelska tveedkostym var rejält nedblodad av hästens sår över ögat ,dagens facit var dåligt två kvaddade lastbilar en dödad häst ,en förstörd kostym men i övrigt klarade vi oss utan skador .

Modern till pojkarna hade ordnat mat åt oss fadern plockat fram starka drycker ,vi åt och

drack för att glömma ,maten var toppen,drickat likaså men då vi hade endast söndagen på oss för bärgningen av lastbilen samt plog som dessutom låg på 15 meters vattendjup ,ständigt återkom frågan skulle pumpen räcka till hade det varit några år senare hade jag tagit lätta utrustningen ,bland de civila dykarna var jag bland de första att använda mig av den vid undersökningar , fotografering m.m.,lastbilen låg ca.200 meter från land i sjön Yngen vi avslutade ätandet vid 2 tiden på natten för att gå till en välbehövlig vila .

Tidigt morgonen därpå var vi ut med dykarutrustningen på isen till den stora vaken där bilen gått ned ,vi förberedde dagens övningar ,Erik berättade då att bakvagnen först sjunkit genom isen lastbilen var tungt lastad med några kubikmeter grus för att få god dragkraft han hade då hoppat ur hytten men åter tagit sig in för att vrida om startnyckeln detta för att hindra motorn suga i sig vatten .

Ett spår sågades i isen från lastbilen och in till den bärgningsbil man placerade i land 200 meter från vaken meningen med detta var att vajern innan den skar igenom skulle lyfta lastbilen något för att förhindra den att gräva ned sig som ett ankare i botten .

Jag gick ned för att loss göra snöplogen från lastbilen varvid det visade sig att luftpumpen inte gav tillräckligt med luft ,gjorde fast nedstigningslinan vid bilens stötfångare varefter jag gick upp några meter för att inhämta syre ,kunde se vita stjärnor förstod därmed att risk för syrebrist förelåg ,efter att jag begärt bättre pumpkapacitet det vill säga snabbare takt vid pumpen vände jag åter ned till lastbilen som stod likt en spade i den lösa botten ,plogen tänkte vi taga först dels för att se hur det gick samtidigt som det var en nödvändighet för att inte hela ekipaget skulle gräva ned sig .

Den brytning som uppstod genom att lastbilsflaket trängt djupt ned i botten försvårade för mig att loss göra sprintarna till plogen den hängde någon meter över botten efter att jag hämtat syre några gånger kunde jag dock få loss den lade därpå fast vajern för ilanddragning av den gick därpå upp på isen för att taga en stunds paus där hade samlats en publik kanske 200 personer . Fick be dem att draga sig tillbaka ett tjugotal meter då risk förelåg att isen blev för hårt belastad det skulle bli ett väldigt kaos om plötsligt isen rämnade samt ett par hundra människor hamnade i det kalla vattnet för att inte nämna min egen belägenhet om pump samt övrig utrustning hamnade i vattnet .

Snöplogen kom iland inget hinder på sträckan isen hade hjälpt till att lyfta den innan vajern gick genom det i förväg sågades spåret ,det fungerade alltså .

Ett nytt spår sågades medan jag kopplade lastbilen vilket nu var förhållandevis lätt på grund av att hela framvagnen var över botten ,kom med lätthet åt bilens underrede,lastbilen drogs till land lika lätt och enkelt som tidigare snöplogen ,men vi förlorade motorhuvu den ligger någonstans på sträckan .

Vad jag hade för bärgningen minnes jag inte men förmodligen räckte det till en ny tveedkostym ty,trots förlusten av två lastbilar var mina uppdragsgivare skenerösa .

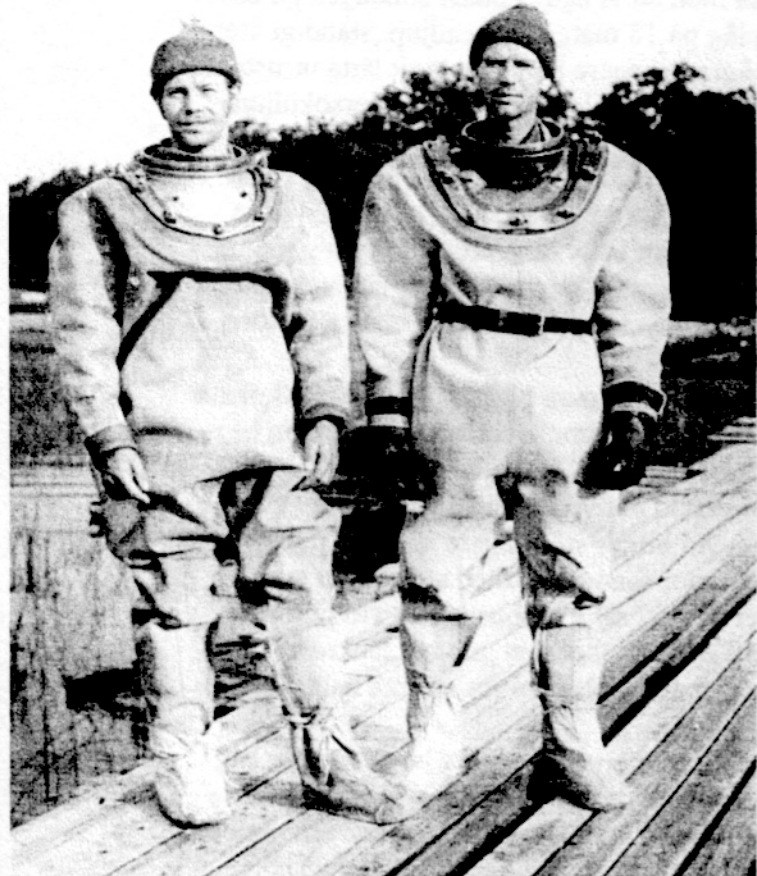
Arbetet kunde avslutas under söndag eftermiddag ,vi samlade ihop dykarutrustningen samt begav oss åter till fångdammsbygget i Hällefors där jag så kunde inställa mig måndag morgon i rätt tid för att tillsammans med Johan färdigställa dammbygget .

Det dröjde så ett och ett halvt år innan vi åter skulle arbeta tillsammans,då på ett brobygge i Ljusnan Färila nedanför Albert Vikstens hus han och sonen Hans besökte oss ofta för att berätta historier Hans och jag var jämgamla knappt 30 år .

Av Rune Annander

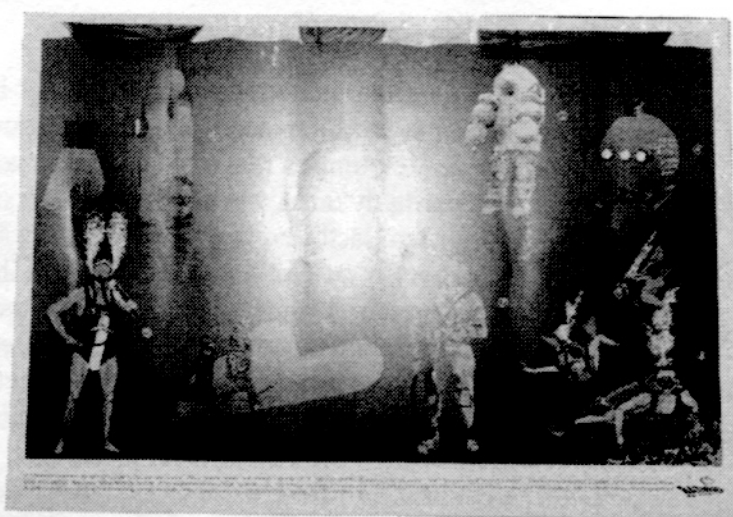

Vinst nummer 3 i lotteriet: Vanns av Patrik Ågren.

Rune Annander o. Tage Letterström

Artikelförfattaren med dykarkollega 1951.

1:a Priset i lotteriet 2 st inramade plancher visande dykeriets utveckling. Vanns av Per Hedlund.

DYFO SUB 35 Kamerafodral
För alla 35 mm systemkameror.
Även många med motor, winder och sportsökare.
Alla objektiv passar. — Ett riktigt proffshus till bra pris!

DYFO® SYSTEMS

DYFO COM SUPER och DYFO MINI COM
Två förstklassiga dyk-
telefonsystem av ab-
solut drittsäkraste typ
för en eller flera dyka-
re. Passar AGA,
Technisub m fl.
— Många special-
egenskaper och ser-
vicefn funktion ger
bästa totalekonomi
säger noida användare!

Du tänker väl inte köpa blytt per kilo!
— Nej! Välj **DYFO SL 32**.
Den kompakta blytten med
de smått fantastiska egen-
skaperna som med kraft ly-
ser ut konkurrenterna. Blytt-
huvudet väger endast 340 g!
DYFO SL 32 passar alla ka-
meraödral och Nikonos. Tål
att jämföras med vad som
helst. t.o.m. priset!

Vi har även armar och tillbehör. Hör med Din dykbutik,
eller direkt med oss för broschyrer, priser m.m!

NYHET! 3 ÅRS GARANTI!

DYFO, PL 7718, 439 00 ONSALA Tel. 0300-263 57

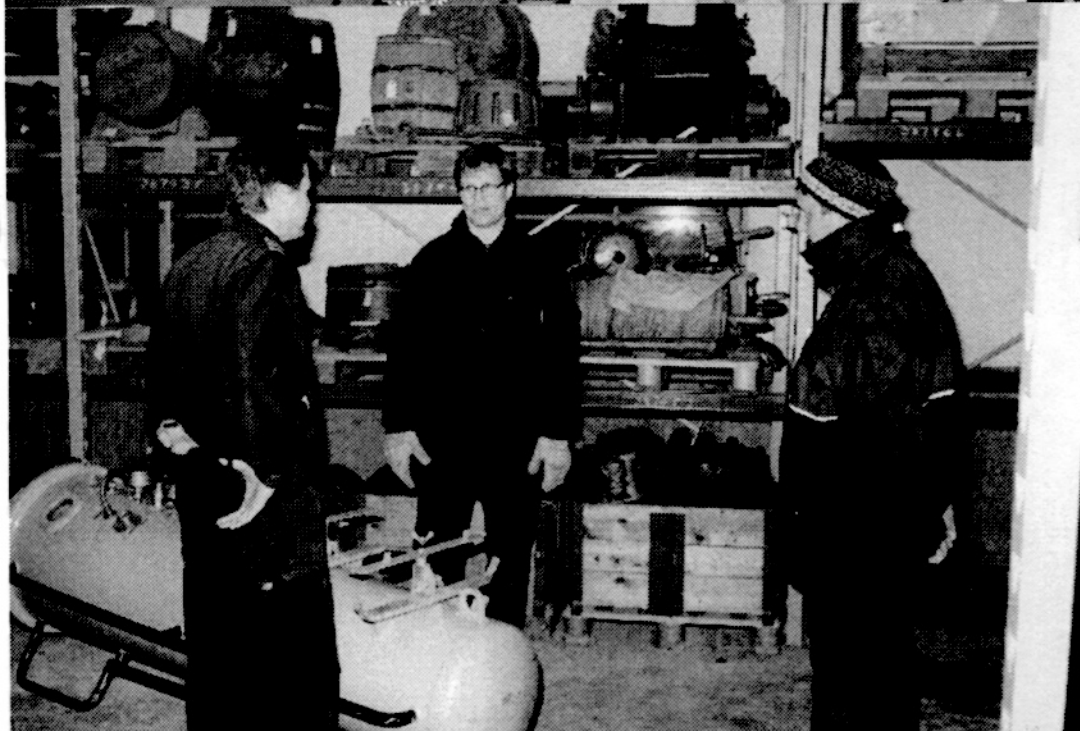
Sponsormedlem i SDHF 1999

Här kommer några bilder från våra arbetskvällar.

Här är vi i museets lokaler och tittar på den fina donationen av armé dykmateriel som vi fått.

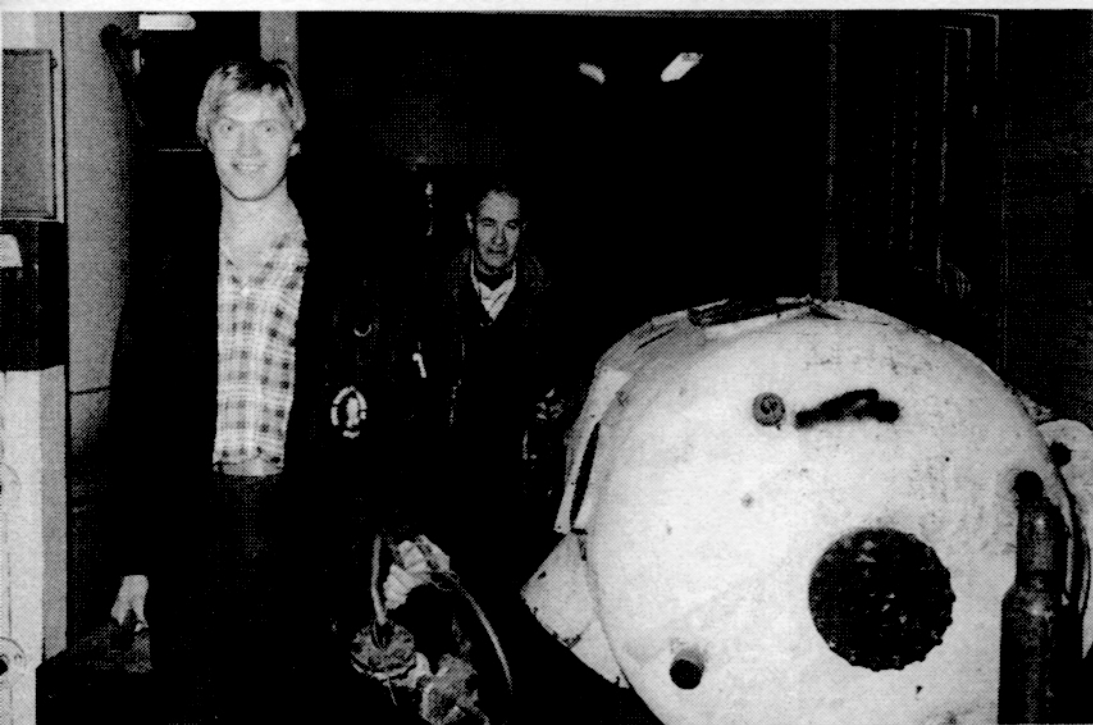

Bland annat fick vi en enmans kammare från armén, den ställer vi ut i dyktankhuset.

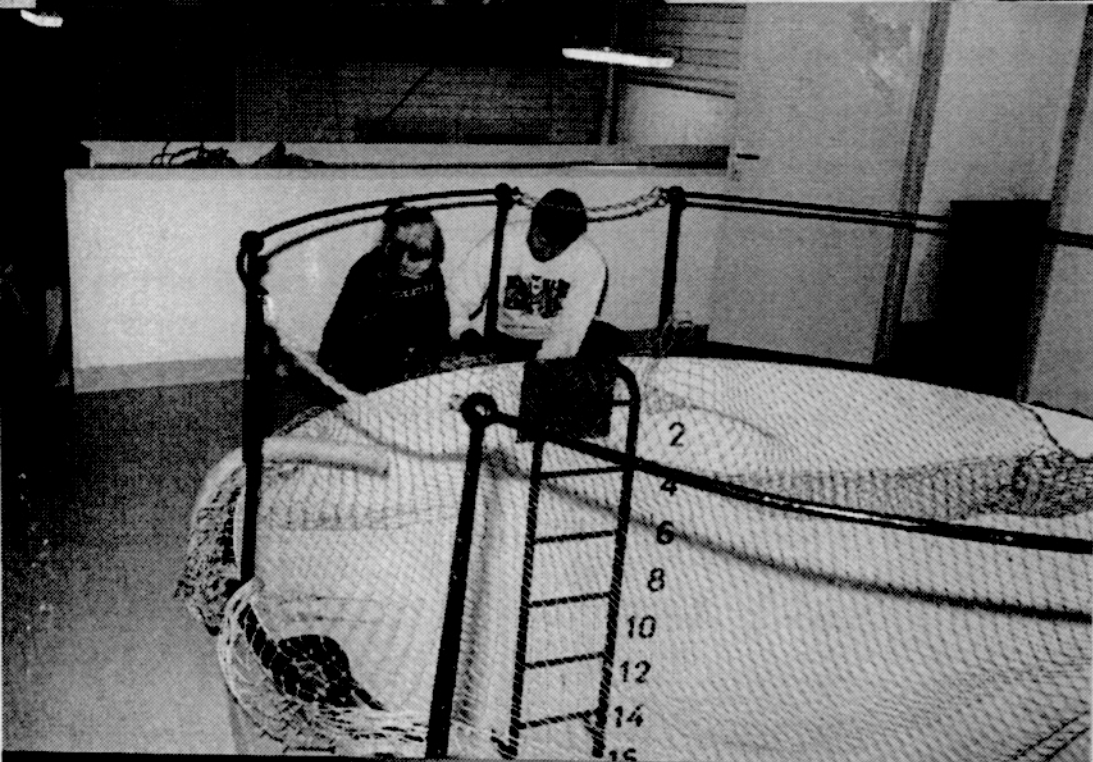

Medlemmarna flockade runt lådorna med dyk grejor med glansiga blickar och tungorna hängande ut ur munnarna, särskilt klubbmästarns.

Här arbetar medlemmarna för att få huset i skick att öppna för allmänheten. Här syns Lennart Kattel och Dieter Hoffsummer.

Helena Kuukankorpi och Jaan Joandi spänner upp ett säkerhetsnät över tanken för att ingen besökare skall ramla ner.

Huset tömdes först på allt löst för att städning av huset av en städfirma skulle kunna göras. Städningen tog två veckor !

Arbetskvällarna tredje tisdagen i varje månad har varit mycket välbesökta ! men vi ser självfallet emot att fler kommer, alla är varmt välkomna.

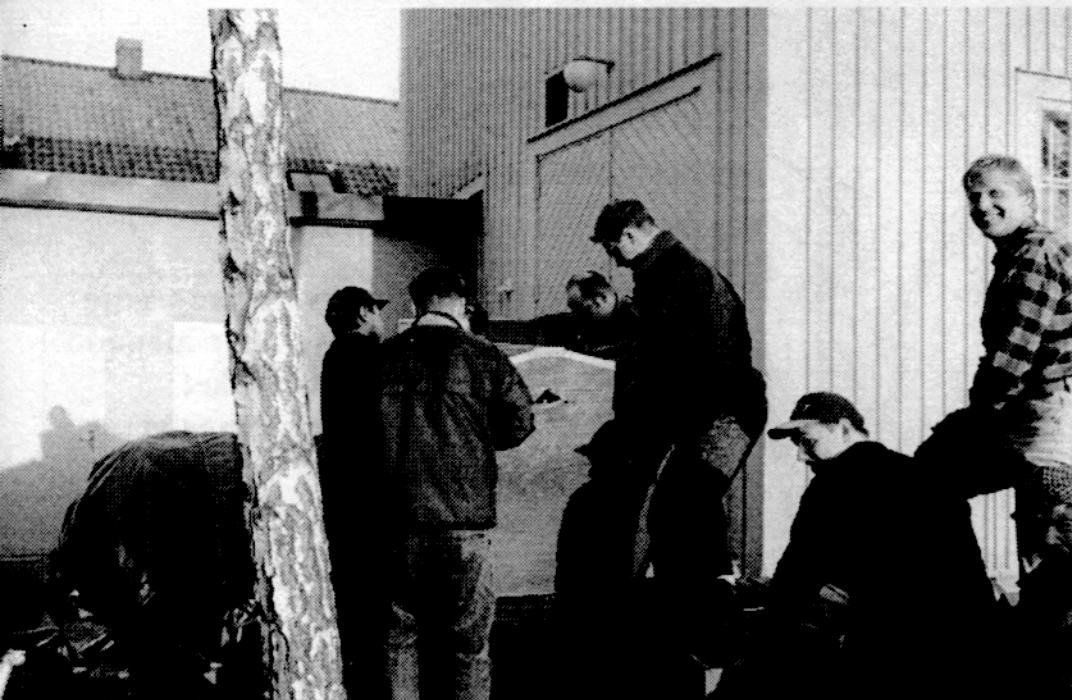

Föreningen bjuder på fika en öl och lite korv varje arbetskväll.

Se till så att du också hjälper till någon arbetskväll !

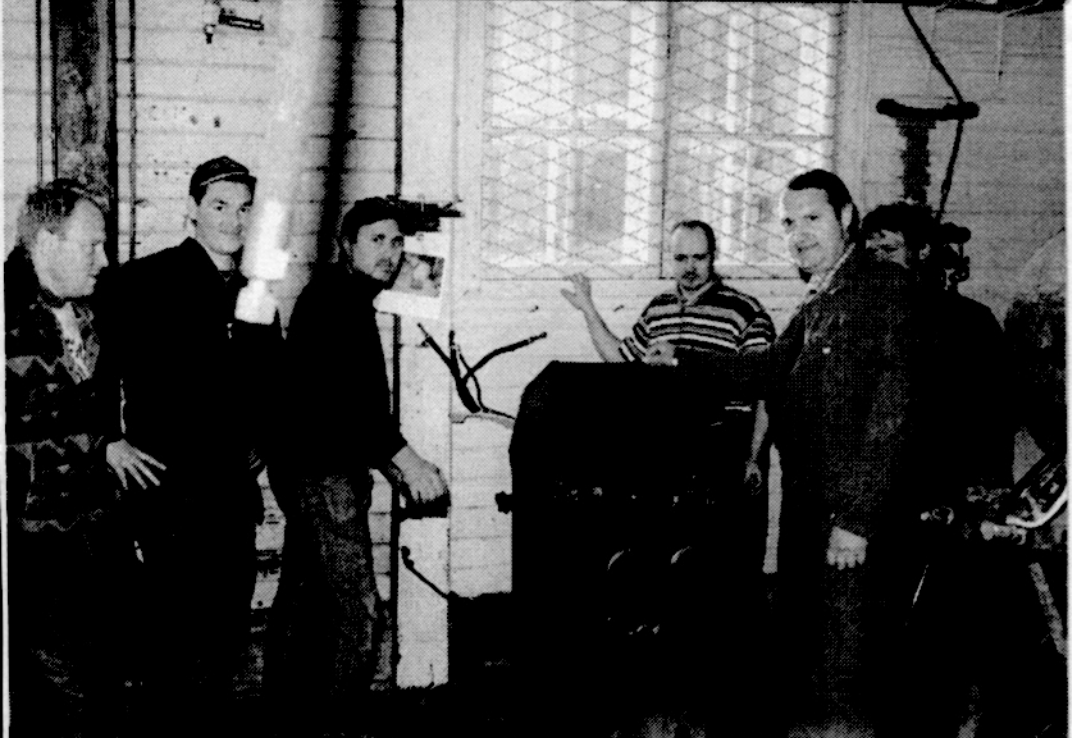

**Här kommer
dykarpumpen som
DYKAB lånar ut.**

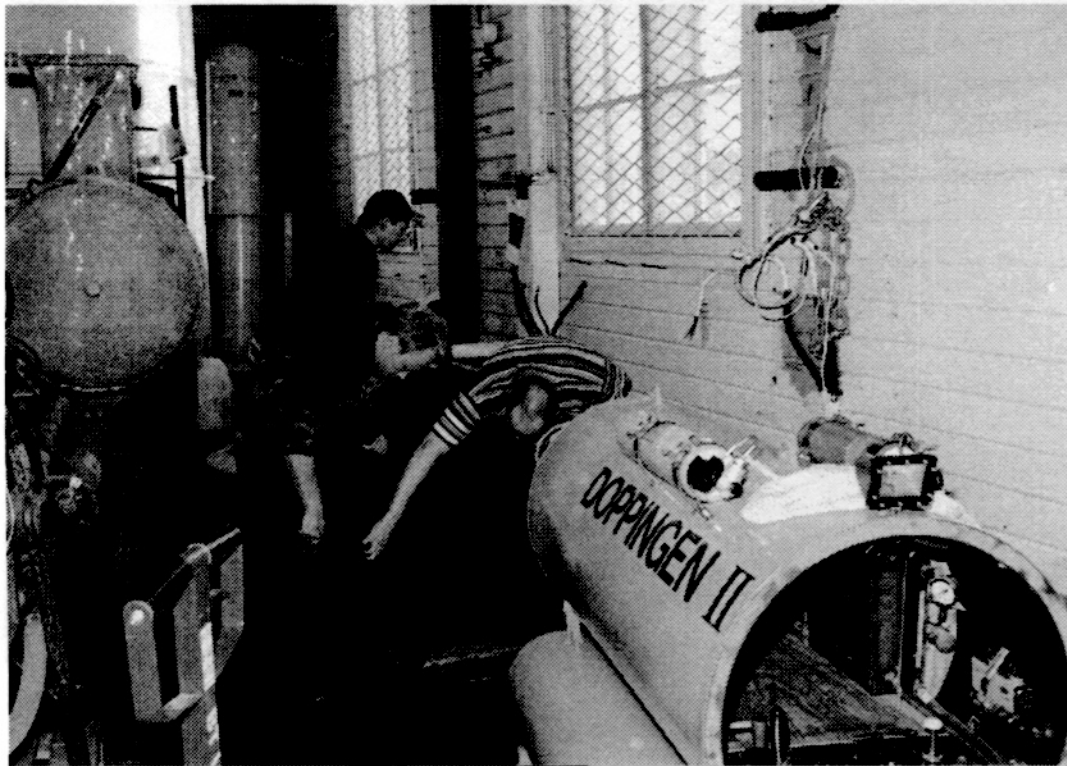

**De kunde göra saker
med kvalité förr.
Pumpen väger verkligen
mycket.**

**Nöjda och glada
medlemmar står och
beundrar den mycket
fint reoverade pumpen.**

Här syns medlemmarna montera ihop delarna till dykarpumpen och i förgrunden syns "Doppingen" som vi fått från Chalmers.

Här har medlemmarna samlats för lite kaffe efter väl utfört arbete !

Planerna för huset och de dykerihistoriska samlingarna diskuteras livligt.

Jaan på väg ner för att testa "trycket" i den stående kammaren.

Glada tisdagsarbetare samlade med en pilsner i handen !

Riktlinjer för den fortsatta verksamheten dras upp och vissa arbetsuppgifter fördelas ut, vid den här tiden var det inte varmt i huset !

Föreningens årsmöte

Här syns ordföranden och klubbmästaren framme vid podiet ombord på isbrytaren Sankt Erik.

Medlemmarna fick försöka att hitta en plats att sitta på, här syns en del runt förliga lastluckan.

Tyvärr var det lite kallt ombord på isbrytaren men medlemmarna fick värma sig med dryck inombords istället !

Efter en tids årsmötes
förhandlingar lutade en
del medlemmar
betänkligt !

Här är alla mycket
allvarliga utom Kent och
Monica i hörnet, undras
just vad de samtalar om,
det måste vara ett roligt
dyk ! ?

Skall mötet alldrig ta
slut så att vi kan få lite
mat i oss !

**Årsmötesmiddagen
intogs i restaurang
Amiralen med en tre
rätters meny.
Här syns medlemmarna
spridda på olika bord !**

**Patrik Ågren med sin
vinst i lotteriet, en
guldsimfena på
svarteksbit tillsammans
med Per-Einar strömme.**

**Klubbmästaren delar ut
första priset i lotteriet
till Hans Bohlin som
representerade Per
Hedlund som vann de
inramade bilderna med
dykeriets utveckling.**

Här ses medlemmarna spegla sig i glansen under middagen !

Efter årsmötesmiddagen hölls pub i dyktankhuset samt filmvisning. Filmerna visade olika försök som genomförts i tryckkammaren vid vilken medlemmarna satt bänkade intill.

Klubbmästaren beskriver vad nästa film handlar om. Vi såg bla "Man under pressure 3" samt dykarhandske försök i kallt vatten.

Hans Örnhagen berättar för de samlade medlemmarna vad som har skett med och hur det utvecklas för dyktankhuset och sjöhistoriska museet.

Hans örnhagen visar utkastet till "vår" websida för Hans jacobsson.

Patrik Ågren och Håkan Larsson skålar för en lyckad kväll !

**Det var kallt även i
huset så medlemmarna
fick hålla värmen bäst
de kunde, jacka på och
en iskall pilsner i
handen ! Burr !!**

**Medlemmarna försöker
att få en glimt av
webbsidan som
Christina Nilsson har
gjort för föreningen, den
är verkligen snyggt
gjord !**

**SVENSK DYKERI-
HISTORISK
FÖRENING
FRAMTID
DISSKUTERADES NU
DÅ VI MÅSTE VISA
ATT VI KAN STÅ PÅ
EGNA BEN OCH
HÅLLA
DYKTANKHUSET
ÖPPET FÖR
ALLMÄNHETEN I
SOMMAR SAMT
BÖRJA ATT DRA IN
LITE PENGAR !!**

Rolf tar livet med en klackspark

”Man skall inte vara så stel” • Simintresset föddes redan under Uppsalatiden

– Man ska ta livet med en klackspark och inte vara så stel. Jag har alltid vela upp-täckta saker och ting, kanske varit en orolig själ men jag är född sån, säger Rolf Jansson, som har ett ärr efter ett pirayabett på ena armen.

PORTRÄTT

Fredrik Mattsson. 018-478 10 00

Redan som tonåring lämnade han gamla Svedala för England. Fadern hade ett färgeri i Uppsala och sonen gick i hans fotspår. I Milford-on-Sea och Manchester lärde sig Rolf textilfärgning och blev så småningom färgmästare.

– Det var en härlig tid, jag lärde mig yrket och språket. Man jobbade hela dagen och sen vet du, gick man på simklubben på kvällen, säger han.

Utbildad till grodman

Simintresset föddes redan hemma i Uppsala och ledde så småningom till att Rolf gjorde lumpen i flottan.

– Vi utbildades till grodmän av två amerikanare och en engelsman. Det var tuffa killar det, kom från andra världskriget. Vi var 200 grabbar som började och 32 som gick ut, säger han.

Efter ett drygt år i lumpen var det så meningen att han skulle tillbaka till faderns färgeri. ①

Rolls del betydde det en extra dags festande.

– Men när jag kom tillbaka hade båten gått ifrån mig. Där stod jag ensam i Bombay utan ett öre på fickan! Jag hade ju alla grejer ombord. Och jag ville inte gå till sjömanskonsulatet heller för då skulle ju pappa och mamma få reda på allt, säger han.

Efterlyst som borttappad

I stället gick han till den flottans te restaurangen och fick mot alla odds kontakt med en flicka, som var dotter till en bankdirektör. Hon hade inget emot att hjälpa honom.

– Så jag fick bo i hennes lägenhet i två månader – gratis mat och hustrum. Och vi reste runt med bil och såg oss omkring, säger han.

Efter två månader fick han så se sin båt i hamnen igen och klev ombord.

– Grabbarna där trodde att jag hade dött och jag var efterlyst av Interpol som borttappad sjöman, säger han.

Tankbåten åkte tillbaka till Persiska viken, för att så styra kosan mot Australien och Mackay i Queensland.

– Man måste vara på båten i ett år för att få mönstra av. Men jag ledsnade och sjukavmönstrade i Mackay för att komma loss! Man måste vara lite full i fan, säger han. ②

var farsan frisk, säger han.

Så kom Rolf i alla fall tillbaka till Sverige och Uppsala – och här blev han kvar, som färgmästare på pappans färgeri. Nu är Rolf Jansson pensionär. Uppträkten av cancer i ena lungan ändrade hans liv ganska drastiskt för några år sedan.

– När jag fick beskedet tänkte jag att nu har Jansson seglat färdigt. Men jag har bokat bord i himlen – fönsterbord har jag ordnat, säger han och skrattar.

Fortfarande högt tempo

Trots sjukdomen är tempot fortfarande högt och dagarna fyllda av aktiviteter. Han är en kulturkonsument av stora mått. Intriset för teater föddes för övrigt i tonåren när han under två somrar jobbade som ridåhållare åt revymakarna Rune Ek och Owe Thörnqvist.

– Jag gillar teater. Att titta på TV är dött. Man ska vara aktiv så länge man lever. Det ska vara action, säger Rolf Jansson.

SLUT

① – Men jag ville inte jobba här hemma. Åh, jag tar hyra på en tankbåt tänkte jag, tog en röva-re och mönstrade på en båt som gick till Persiska viken, på väg till Australien. Morsan höll på att få slag när hon fick höra. Men jag var ju ung och vacker, så jag ville åka, säger han. ③

UNT-FAKTA

Rolf Jansson

Namn: Rolf Márten Jansson

Ålder: 66 år

Yrke: färgmästare

Bor: i lägenhet på Dragarbrunnsgatan i Uppsala

Familj: sambon Barbro, två söner

Hobby: dykning, var med och startade dykarklubben Tumlaren

Motto: Keep smiling!

Namnsteckning:

Rolf Jansson

Självporträtt:

Globetrotter och före detta ridåhållare. Rolf Jansson kan med fog kalla sig båda om han så skulle vilja.
Foto: Dick Pettersson

④ Arbetade på sockerplantager

För att klara sig i den nya landet arbetade han på olika sockerplantager i några månader.

Så småningom fick han arbete på ett färgeri i trakten. Stället drevs av två tyskar och här blev Rolf kvar i två år. En dag fick han så ett telegram om

③ Båten fick maskinfel

Efter att ha bunkrat olja i Persiska viken fick båten plötsligt maskinfel och man tvingades gå i land i Bombay i Indien. För

③

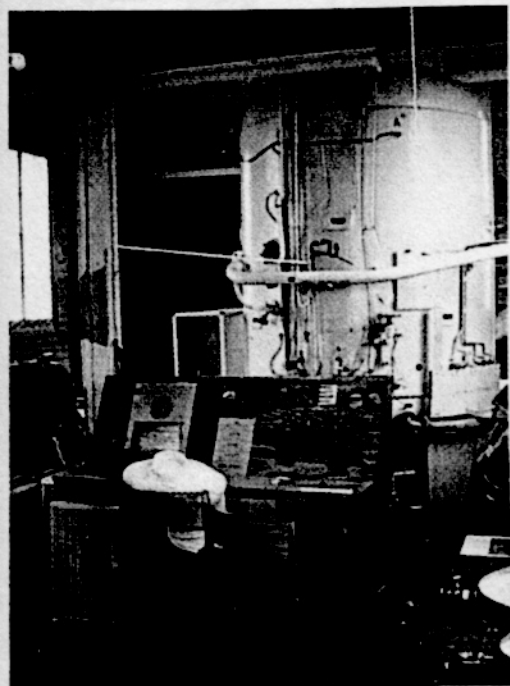
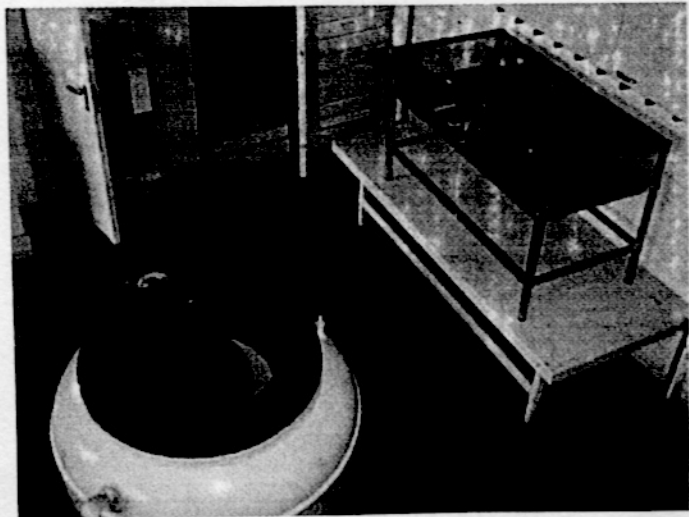
⑤

att pappa hemma i Sverige hade fått hjärtinfarkt och han bestämde sig därför för att åka hem.

– Men när jag kom till London ringde jag hem – och då

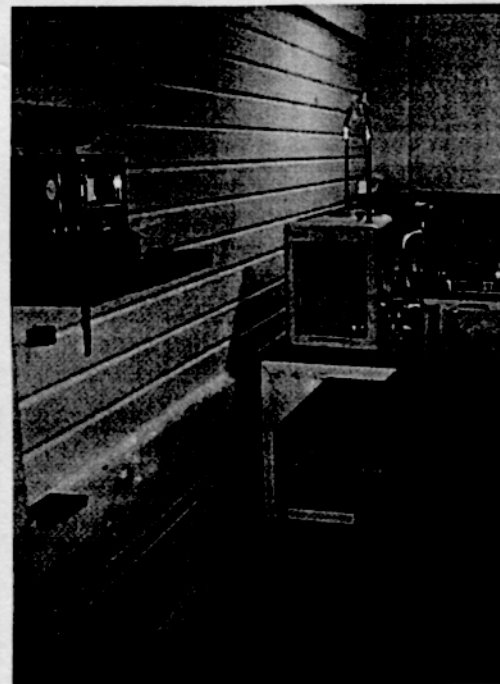
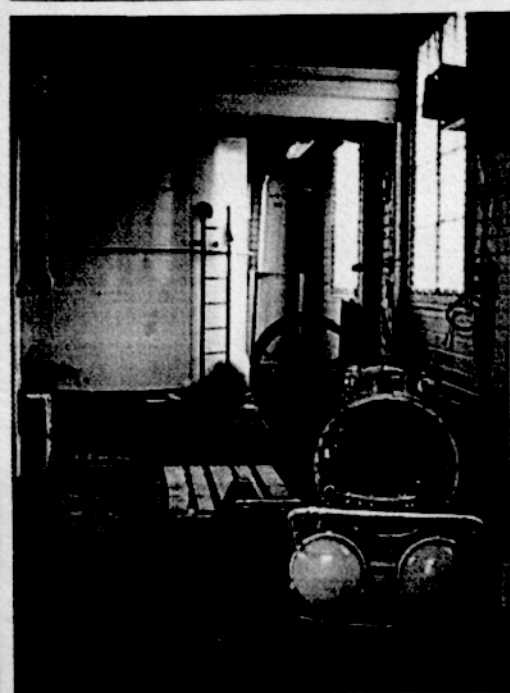
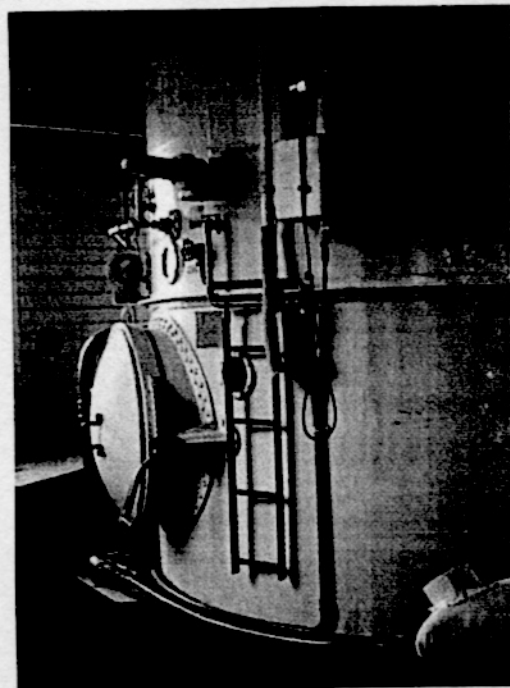
⑥

**DYKTANKHUSET
SOM DET SÅG UT
UNDER MÖTE MED
SJÖHISTORISKA MUSEET
DEN 28 APRIL 1999**

FOTON Av H Örnhagen

SIGNALLINAN

"SIGNALLINAN" är SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING'S medlemstidning. Utkommer med ca 3-4 nr per år beroende på tillgången på material, vill ni anonsera ? kontakta i så fall Lars Gustafsson, Ejdvägen 31, 141 72 Huddinge, 070-595 05 36.